MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

61009/2016-MZE-17252

000259840162

Metodický pokyn č. 2/2016

kterým se blíže upravují pravidla pro:

1. **registraci subjektů do systému ekologického zemědělství**
2. **přechodné období, jeho zkracování a prodlužování**

Č.j.: 61009/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007");
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008");
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 1235/2008");
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství");
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství (dále jen „vyhláška č. 16/2006 Sb.").

1. Registrace do systému ekologického zemědělství a přechod na ekologickou produkci

Registrace subjektů do systému ekologického zemědělství v podmínkách České republiky upravuje § 6 zákona o ekologickém zemědělství, v evropské legislativě tuto povinnost stanoví článek 28 nařízení Rady (ES) č. 834/2007. Pravidla přechodu na ekologickou produkci pak obsahuje článek 17 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a články 36 až 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

1.1 Povinnost registrace

Každý hospodářský subjekt, který produkuje, připravuje, skladuje nebo dováží ze třetí země nebo uvádí na trh produkty jako ekologické produkty nebo produkty z přechodného období (ekologický zemědělec, výrobce biopotravin, obchodník s biopotravinami, dovozce, vývozce, výrobce biokrmiv, dodavatel bioosiv a biosadby, ekologický včelař, ekologický pěstitel hub,

sběrač volně rostoucích rostlin a ekologický chovatel ryb) se musí podrobit registraci na Ministerstvu zemědělství (dále jen „ministerstvo") a kontrolnímu systému v ekologickém zemědělství (dále jen „EZ"). Tato povinnost se nevztahuje na maloobchody, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení. To znamená, že je např. nepřebalují, ale pouze je odeberou od dodavatele, umístí do obchodu a prodají konečnému spotřebiteli. **Internetový obchod s potravinami (e-shop) však registraci podléhá!** Dále se povinnost registrace nevztahuje na veřejné stravování.
Všechny registrované subjekty (dále jen „osoby podnikající v EZ" nebo „subjekty") jsou uveřejněny na portálu ministerstva www.eagri.cz/rep.

1.2 Postup při registraci

1.2.1 Kontrolní organizace (dále jen „KO")

Každá osoba podnikající v EZ musí mít uzavřenou platnou smlouvu s některou KO, která je pověřena ministerstvem výkonem kontroly a certifikace v EZ. Pokud subjektu pozbude platnosti smlouva o kontrolní činnosti a nebude do 30 dní uzavřena nová smlouva s pověřenou KO, zruší ministerstvo osobě podnikající v EZ registraci v systému ekologického zemědělství. V době vydání tohoto metodického pokynu jsou ministerstvem pověřeny výkonem kontroly a certifikace následující KO:

- KEZ o.p.s. (www.kez.cz), kód CZ-BIO-001
- ABCERT AG, organizační složka (www.abcert.cz), kód CZ-BIO-002
- Biokont CZ, s.r.o. (www.biokont.cz), kód CZ-BIO-003
- Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r.o. (www.bureauveritas.cz), kód CZ-BIO-004

1.2.2 Vstupní kontrola

Žadatel si nejdříve zvolí jednu z pověřených KO, přihlásí se u ní ke kontrole a certifikaci a uzavře s ní smlouvu. Poté KO provede u subjektu vstupní kontrolu. Pokud vstupní kontrola proběhne v pořádku a subjekt je připraven na vstup do systému ekologického zemědělství, vystaví KO potvrzení o provedení vstupní kontroly, které je součástí žádosti o registraci.

1.2.3 Žádost o registraci

i. Všechny subjekty, které chtějí podnikat v EZ, podávají na ministerstvo jednotnou žádost o registraci osoby podnikající v EZ. Týká se to také ekologických chovatelů včel (§ 4 odst. 3 zákona o ekologickém zemědělství), kteří nemusejí být podnikateli a mít IČ. Registrace subjektu proběhne pouze jednou, a to při prvním podání žádosti o registraci, kde si subjekt vybere činnosti, pro které chce být registrovaný . Žadatel - zemědělec doloží k žádosti o registraci osoby podnikající v EZ též osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Potvrzení o provedení vstupní kontroly předá KO ministerstvu prostřednictvím Registru ekologických podnikatelů (dále jen „REP"). Vzor žádosti o registraci je uveden v příloze č. 1 vyhlášky č. 16/2006 Sb.

ii. Žádost o registraci se podává **písemně,** a to prostřednictvím veřejné datové sítě opatřená elektronickým podpisem (ID DS: yphaax8) nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:

Ministerstvo zemědělství
Odbor environmentální a ekologického zemědělství
Těšnov 56/17
110 00 Praha 1

Žádost lze podat rovněž osobně na podatelnu ministerstva na výše uvedené adrese.

iii. Žádost o registraci nepodléhá správnímu poplatku.

1.3 Registrace a začátek přechodného období

Dnem doručení bezchybné žádosti o registraci na ministerstvo je subjekt registrován jako osoba podnikající v EZ a v případě ekologického zemědělce začíná přechodné období (dále jen „PO"). K tomuto dni ministerstvo vystaví rozhodnutí o registraci, které zašle subjektu. V případě neúplné žádosti bude subjekt vyzván k doplnění informací ve stanovené lhůtě; pokud tyto informace nedoplní, bude řízení o registraci zastaveno.

1.3.1 Postup při zařazování a vyřazování půdy v systému EZ

i. V EZ je možné hospodařit na půdě, která je buď zapsána v LPIS (veřejný registr půdy) nebo je evidována podle katastru nemovitostí. V případě půdy v LPIS je nutné ještě před podáním žádosti o registraci přihlásit na Oddělení příjmu žádostí a LPIS příslušného regionálního odboru Státního zemědělského intervenčního fondu díly půdních bloků (dále jen „DPB"), na kterých chce žadatel hospodařit. Po vydání rozhodnutí o registraci nebo po ohlášení změny v činnosti (dohlášení činnosti „ekologický zemědělec" u již registrovaného subjektu), dojde automaticky k nastavení příznaku PO na všechny požadované DPB uživatele. Při pozdějším zařazení nebo vyřazení DPB a ohlášení této změny příslušné KO bude ke dni ohlášení nastaven příznak PO nebo v případě vyřazení příznak konvence.

ii. Při ukončení registrace osoby podnikající v EZ dojde ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení registrace nebo ke dni zániku subjektu k sestupnění všech DPB do konvenčního režimu.

1.3.2 Změny týkající se pozemků na ekofarmě a ekofarmy

V případě zvýšení nebo snížení výměry pozemků na ekofarmě nebo v případě zařazení nového druhu zvířat do EZ nebo vyřazení stávajícího druhu, je ekologický zemědělec povinen tuto skutečnost písemně oznámit ministerstvu. Toto ohlášení je prováděno prostřednictvím příslušné KO, která ohlášené změny provede u pozemků v LPIS a u zvířat v IZR (Integrovaný zemědělský registr). Dnem ohlášení změn začíná PO na nových pozemcích nebo minimální doba chovu u nového druhu zvířat. V případě převodu nebo přechodu farmy na jinou osobu musí tato nová osoba, pokud hodlá nadále hospodařit na ekofarmě, podat žádost o registraci jako nový žadatel. Pozemky, které přebere od původního ekologického podnikatele, budou převodem na zatím konvenční subjekt sestupněny do režimu „ekologické nejistoty", pokud však tento subjekt podá **do 30 dní** od převodu pozemků v LPIS žádost o registraci na ministerstvo, převedené pozemky budou automaticky pokračovat v režimu původního ekologického uživatele a v historii DPB se nebude objevovat konvenční období. V tomto mezidobí musí subjekt hospodařit podle zásad EZ. Pokud bude při vstupní kontrole zjištěno porušení podmínek EZ, bude muset celá farma zahájit nové PO.

1.3.3 Ohlášení přidání nové činnosti nebo ukončení stávající činnosti

i. V případě, že subjekt je již registrován na ministerstvu jako osoba podnikající v EZ a v žádosti o registraci označil některou z možných činností, je možné v průběhu podnikání přidat další povahu činnosti, která v původní žádosti nebyla označena. V tomto případě subjekt zašle písemně ohlášení změny (přidání nové činnosti) příslušné KO, která prostřednictvím REP předá ohlášené změny ministerstvu. Pokud se jedná o přidání činnosti „ekologický podnikatel", tedy zemědělec, je nutné kopii

tohoto ohlášení společně s kopií osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele zaslat písemně na ministerstvo.

ii. Pokud osoba podnikající v EZ provozuje několik činností (např. ekologický zemědělec a zároveň výrobce biopotravin) a rozhodne se některou z těchto činností ukončit, zašle písemně ohlášení změny na příslušnou KO. Výše uvedená hlášení KO předá ministerstvu prostřednictvím REP, ve kterém následně dojde k ukončení nebo přidání činnosti k osobě podnikající v EZ.

1.3.4 Zrušení a zánik registrace

Ministerstvo **zruší** registraci osoby podnikající v EZ v těchto případech:

1) na vlastní písemnou žádost, doručenou na ministerstvo podle bodu 1.2.3. písm. ii.;
2) z moci úřední, a to:
   a) při opakovaném porušení požadavků stanovených zákonem o ekologickém zemědělství a předpisy Evropské unie;
   b) pokud ekologický podnikatel (zemědělec) nezíská do 12 měsíců od ukončení období přechodu na ekologickou produkci alespoň jeden certifikát a v průběhu každého dalšího kalendářního roku vždy alespoň jeden certifikát za rok;
   c) pokud výrobce biopotravin, výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv nebo dodavatel ekologického rozmnožovacího materiálu nezíská do 24 měsíců od registrace alespoň jeden certifikát;
   d) pokud subjekt nebude mít více než 30 dní smlouvu s žádnou KO.

Registrace se ruší dnem nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení registrace.

Registrace osoby podnikající v EZ **zanikne**, jestliže tato osoba:

1) zemřela;
2) zanikla;
3) došlo k převodu či přechodu ekofarmy na jinou osobu a osoba podnikající v EZ již dále nehospodaří.

Zánikem osoby podnikající v EZ se rozumí zánik IČ, na které byla osoba registrována. V těchto případech dojde neprodleně k výmazu ze seznamu.
O zrušení či zániku osoby podnikající v EZ ministerstvo průběžně informuje příslušnou KO.

2. Přechodné období, jeho zkracování a prodlužování

Přechodem na ekologické zemědělství se rozumí přechod od konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické, a to ve stanovené době, během níž jsou již dodržována pravidla ekologické produkce.

2.1 Rostliny a rostlinné produkty

Délka PO na pozemcích je stanovena na dva roky u orné půdy a travních porostů a tři roky u vinic, chmelnic a ovocných sadů. Aby mohly být rostliny a rostlinné produkty považovány za ekologické, musí tato lhůta uplynout před výsevem nebo v případě pastvin či víceletých pícnin před jejich sklizní za účelem použití jako krmiva, v případě víceletých plodin před první sklizní. Tato lhůta platí pro každý DPB zvlášť podle toho, jak jsou pozemky zařazovány do systému EZ. V případech, kdy si žadatel nechá zakreslit do DPB v PO/EZ konvenční plochu, je na posouzení KO, zda vydá certifikát na plodiny vypěstované na předmětném DPB. Při vstupu celého podniku do ekologického systému hospodaření se tato pravidla a lhůty uplatňují na celou produkční jednotku, tedy také na zvířata.

2.2 Hospodářská zvířata a živočišné produkty

i. Na zvířata přivedená do zemědělského podniku z konvenčního zemědělství pro účely plemenitby podle článku 9 a článku 42 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 platí zvláštní přechodné období. Toto přechodné období upravuje článek 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008. Aby mohla být tato zvířata (a jejich produkty) považována za ekologická, musejí být chována v režimu EZ po tuto dobu:

- Koňovití a skot, včetně druhů buvol domácí a bizon, určení k produkci masa **12 měsíců** (alespoň po dobu ¾ jejich života);
- Malí přežvýkavci, prasata a zvířata chovaná na mléko **6 měsíců** (u zvířat chovaných na mléko se lhůta 6 měsíců vztahuje pouze na mléko, nikoliv na maso v případě porážky mléčného druhu zvířat);
- Drůbež chovaná na maso **10 týdnů** (musí do chovu přijít před dosažením stáří tří dnů);
- Drůbež určená k produkci vajec **6 týdnů.**

ii. Produkty zvířat v PO musejí být odděleny od produktů zvířat, která již prošla obdobím přechodu, aby nedošlo k záměně nebo ke smíchání.

iii. Pokud je na ekofarmu přivedeno větší množství zvířat, než je povoleno čl. 9 odst. 3. nařízení Komise (ES) č. 889/2008 nebo více zvířat než kolik umožňuje čl. 9 odst. 4. nařízení Komise (ES) č. 889/2008 bez předem udělené výjimky, začne všem zvířatům daného druhu nové období minimální doby chovu ode dne nákupu nových zvířat v souladu s čl. 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

2.3 Zkrácení PO

Podmínky pro zkrácení PO upravuje článek 36 odst. 2. a 4. nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

2.3.1 Zkrácení PO v ekologicky čistých oblastech

i. Příslušný orgán, kterým je ministerstvo, může rozhodnout, že za součást období přechodu zpětně uzná jakékoli předchozí období, v němž:

a. byly pozemky předmětem opatření definovaných v programech, prováděných podle nařízení Evropského společenství nebo v jiném úředním programu za předpokladu, že dotyčná opatření zaručují, že produkty nepovolené pro ekologickou produkci nebyly na těchto pozemcích použity, nebo

b. byly pozemky přírodními nebo zemědělskými oblastmi, které nebyly ošetřeny produkty nepovolenými pro ekologickou produkci.

ii. Období uvedené v prvním pododstavci písm. b) lze vzít v úvahu zpětně pouze pod podmínkou, že byl příslušnému orgánu předložen uspokojivý důkaz, na jehož základě se přesvědčí o tom, že podmínky byly plněny po dobu nejméně tří let.

iii. Pokud subjekt požádá ministerstvo o zkrácení PO na pozemcích v ekologicky čistých oblastech, musí splnit výše uvedené podmínky. K tomu je zapotřebí dostatečně prokázat, že pozemky byly předmětem výše uvedených opatření nebo jsou přírodními oblastmi nebo zemědělskými oblastmi prokazatelně bez ošetření nepovolenými látkami pro ekologickou produkci. Za přírodní oblasti je považováno pouze území národního parku nebo I. zóna chráněné krajinné oblasti s potvrzením od správy

těchto oblastí, že po dobu nejméně tří let nebyly pozemky ošetřeny nepovolenými látkami pro ekologickou produkci.

2.3.2 Zkrácení PO pozemků, které již přešly nebo byly v procesu přechodu na EZ

i. Ministerstvo může dále zkrátit PO u pozemků, které již přešly nebo byly v procesu přechodu na EZ, a které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci, a to v těchto dvou případech:

   a) u pozemků, které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci v rámci povinného opatření zavedeném příslušným orgánem členského státu s cílem potírat choroby či hubit škůdce;
   b) u pozemků, které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci v rámci vědeckých testů schválených příslušným orgánem členského státu.

ii. V případech podle prvního pododstavce písm. a) a b) se délka období přechodu stanoví s ohledem na tyto faktory:
   - proces odbourávání dotyčného přípravku na konci období přechodu zaručuje, že rezidua v půdě a v případě trvalých plodin v rostlině dosahují nevýznamných hodnot;
   - sklizeň po ošetření nesmí být prodána s odkazem na ekologické způsoby produkce.

iii. Pro zkrácení PO z důvodu nařízené aplikace je nutné předložit rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského o nařízené aplikaci nepovoleného přípravku na ochranu rostlin na pozemcích žadatele o zkrácení PO. Společně s rozhodnutím žadatel také doloží použité účinné látky přípravku včetně ochranných lhůt.

iv. U pozemků, ošetřených nepovolenými přípravky v rámci vědeckých testů, je nutné předložit doklad o provádění schváleného výzkumu na pozemcích žadatele (např. Smlouva s ministerstvem, Národní agenturou pro zemědělský výzkum, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, dále Operační programy Strukturálních fondů ES apod.), ze kterého vyplývá potřeba provádět testy s přípravky na ochranu rostlin nebo hnojivy v podmínkách EZ. Ekologická farma musí být buď přímým vykonavatelem výzkumu, nebo musí být ve výzkumném záměru jiného subjektu, který vede výzkum, jasně definována její role.

v. V obou případech není možné prodávat sklizeň s odkazem na ekologický způsob produkce.

2.3.3 Postup při podávání žádosti o zkrácení PO

i. Žadatel nejprve požádá svou KO o provedení kontroly zaměřené na pozemky, u kterých má být žádáno o zkrácení PO. KO budou předloženy všechny dokumenty k ověření plnění podmínek EZ minimálně v průběhu předchozích tří let. KO posoudí náležitosti nutné k vydání rozhodnutí ministerstva a připojí k žádosti o zkrácení PO své stanovisko.

ii. Náležitosti, které KO posoudí před vydáním svého stanoviska:

   a) Žadatel musí prokazatelně doložit, kdo zmíněné pozemky v období minimálně tří let užíval a dále musí k těmto pozemkům doložit jejich minimálně tříletou historii z pohledu používáni přípravků nepovolených pro používání

v ekologickém zemědělství (např. účetnictví, evidence hnojení, evidence použitých přípravků na ochranu rostlin, vyjádření orgánu ochrany přírody, ochrany vod atd., ve výjimečných případech čestné prohlášení s ověřenými podpisy všech uživatelů pozemků za poslední nejméně tři roky);

b) KO vždy provede kontrolu zmíněného pozemku na místě.

iii. Žadatel zašle na ministerstvo žádost o zkrácení PO se stanoviskem KO.

iv. Při nařízeném plošném ošetření pozemků podle článku 36 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, u kterých chce žadatel zkrátit PO, je nutné provést reziduální analýzu produktů ze zmíněného pozemku se zaměřením na použitou látku (na vlastní náklady žadatele).

v. V případě kladného rozhodnutí o zkrácení PO se PO zkracuje ke dni doručení žádosti na ministerstvo podle bodu 1.2.3. písm. ii., to znamená, že předmětné pozemky budou k tomuto dni zařazeny do režimu EZ.

2.3.4 Prodloužení PO

Ministerstvo může rozhodnout o prodloužení PO nad rámec standardní délky u jednotlivých kultur, a to v případech, kdy byl pozemek kontaminován produkty nepovolenými pro ekologickou produkci. V případě použití těchto látek vydá ministerstvo rozhodnutí o prodloužení PO ode dne zjištění použití nepovolených produktů. Podnět na prodloužení PO podává příslušná KO na základě zjištěných skutečností při kontrole a na základě provedených analýz odebraných vzorků z pozemku nebo produktů. PO může být prodlouženo i v případě, že nebude prokázáno úmyslné použití nepovolené látky, ale bude zjištěna buď její přítomnost na základě provedených analýz, nebo na základě viditelných stop na porostu.

2.3.5 Nový začátek PO

i. Je-li prokázáno úmyslné použití látek a produktů nepovolených v EZ nebo je-li prokázáno zanedbání dostatečných opatření pro zabránění kontaminace, může KO nastavit nový začátek PO na DPB, kde byla kontaminace zjištěna resp. prokázána.

ii. Začátek PO bude stanoven podle okolností tak, aby co nejvíce odpovídal okamžiku zjištění kontaminace (např. k datu odběru vzorků, k datu přiznání se použití nepovolených látek, k datu kontroly, při které byla kontaminace zjištěna).

iii. Začátek nového PO nastaví KO v LPIS. U pozemků mimo LPIS ho eviduje dle svých vnitřních předpisů.

3. Společná a závěrečná ustanovení

3.1 Formuláře všech žádostí lze nalézt na internetových stránkách ministerstva. Žádosti je rovněž možné si vyžádat na oddělení ekologického zemědělství ministerstva (tel. 221 812 025) nebo u KO.

3.2 Metodický pokyn č. 1/2012 č.j. 231679/2011-MZE-17252 se zrušuje.

3.3 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního a
ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství